

ГРОМАДСЬКА СПІЛКА

**МЕРЕЖА
ПРАВОВОГО
РОЗВИТКУ**

Порядок розірвання шлюбу

**ПОСИЛЮЄМО ПРАВОВІ
МОЖЛИВОСТІ**

**ЗАХИЩАЄМО ПРАВА
І СВОБОДИ ЛЮДИНИ**

**РОЗВИВАЄМО
ГРОМАДИ**

ПОРЯДОК РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ

Чинне шлюбно-сімейне законодавство передбачає можливість припинення шлюбу в адміністративному порядку – в органах реєстрації актів громадського стану (далі по тексту РАЦС) та в судовому порядку.

РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В ОРГАНАХ РАЦС

Порядок державної реєстрації розірвання шлюбу в органах РАЦС докладно регламентується Законом України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану». Шлюб розривається за заявою подружжя, яке не мають дітей, а також, якщо другий з подружжя визнаний безвісно відсутнім або недієздатним.

Органи РАЦС не з'ясовують причини розірвання шлюбу, не вимагають доказів неможливості збереження родини, не приймають заходів щодо примирення подружжя, тобто шлюборозлучна процедура спрощена й не вимагає великих витрат і часу подружжя.

РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В ОРГАНАХ РАЦС ЗА ЗАЯВОЮ ОБОХ З ПО- ДРУЖЖЯ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ПРИ НАЯВНОСТІ ДВОХ ПІДСТАВ:

- 1) подружжя виразило взаємну згоду на розірвання шлюбу;
- 2) подружжя не має спільних неповнолітніх дітей.

Відповідно до ч. 3 ст. 106 СК України шлюб розривається незалежно від наявності між подружжям майнового спору.

Розірвання шлюбу по взаємній згоді подружжя передбачає особисту присутність кожного з подружжя. Якщо один з подружжя через поважну причину не може особисто подати заяву про розірвання шлюбу, таку заяву, нотаріально засвідчену або прирівняну до нотаріально засвідченої, від його імені може подати другий з подружжя.

Державна реєстрація розірвання шлюбу проводиться після закінчення одного місяця від дня подання відповідної заяви, якщо вона не була відкликана.

Розірвання шлюбу в органах РАЦС може здійснюватись за заявою не тільки обох, але й одного з подружжя, причому незалежно від наявності в них спільних неповнолітніх дітей. Закон припускає таку можливість у випадках:

- 1)** якщо один з подружжя визнаний судом безвісно відсутнім;
- 2)** якщо один з подружжя визнаний судом недієздатним.

Орган державної реєстрації актів цивільного стану складає актовий запис про розірвання шлюбу після спливу одного місяця від дня подання заяви, якщо вона не була відкликана та видає свідоцтво про розірвання шлюбу.

Державна реєстрація розірвання шлюбу проводиться за місцем проживання подружжя або одного з них.

Відділ державної реєстрації актів цивільного стану не вправі відмовити в державній реєстрації розірвання шлюбу, якщо один з подружжя звернувся із заявою про державну реєстрацію розірвання шлюбу до відділу державної реєстрації актів цивільного стану не за своїм місцем проживання, а за місцем проживання другого з подружжя. У цьому разі місце проживання другого з подружжя підтверджується його паспортом або паспортним документом з відміткою про його проживання чи відповідною довідкою, виданою компетентними органами.

РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ У СУДОВОМУ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ТАКИХ ВИПАДКАХ:

- а)** розірвання шлюбу за рішенням суду за спільною заявою подружжя, яке має неповнолітніх дітей (крім випадків, коли один з подружжя визнаний судом безвісно відсутнім, недієздатним);

- б)** немає добровільної згоди одного з подружжя на розірвання шлюбу;
- в)** один з подружжя, незважаючи на відсутність у нього заперечень, ухиляється від розірвання шлюбу в органі РАЦСу (наприклад, відмовляється подати спільну заяву);
- г)** якщо місце проживання одного з подружжя невідоме.

Подружжя може переглянути свої взаємини, досягти примирення і відкликати заяву про розірвання шлюбу. Суд також повинен використовувати надане йому законом право відкладати розгляд справи для примирення подружжя, особливо якщо в подружжя є неповнолітні діти. Закон передбачає надання строку для примирення (на практиці він може становити до 6 місяців), однак обидва подружжя чи один з них може подати клопотання про скорочення цього строку.

У випадку, якщо після закінчення встановленого строку заява від подружжя про припинення справи не надійшла, і сторони в судове засідання не з'явилися, суд має право залишити справу без розгляду і шлюб не розірвати.

Якщо після спливу встановленого судом строку на примирення чоловік і дружина дійдуть згоди щодо продовження шлюбу, провадження у справі припиняється на підставі поданої ними заяви.

Відповідно до вимог закону, шлюб може бути розірваний судом лише тоді, коли встановлено, що подальше спільне життя подружжя і збереження родини неможливі, тобто що родина розпалась остаточно і очевидна неможливість її збереження. Тобто, підставою розірвання шлюбу є незворотній розпад родини. До цього можуть привести різні обставини (причини), які і зобов'язаний виявити суд.

Чоловік та дружина мають право пред'явити позов про розірвання шлюбу також протягом вагітності дружини, якщо батьківство зачатої дитини визнане іншою особою.

ЧОЛОВІК І ДРУЖИНА МАЮТЬ ПРАВО ПРЕД'ЯВИТИ ПОЗОВ ПРО РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ ДО ДОСЯГНЕННЯ ДИТИНОЮ ОДНОГО РОКУ В ТАКИХ ВИПАДКАХ:

- а)** батьківство щодо неї визнане іншою особою;
- б)** за рішенням суду відомості про чоловіка як батька дитини виключено з актового запису про народження дитини.

За загальними правилами, позов кожного з подружжя про розірвання шлюбу може бути пред'явлено тільки після спливу терміну в один рік після народження дитини.

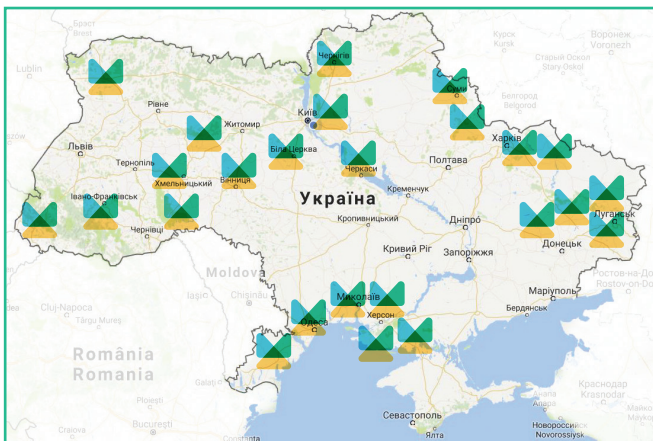
ДЛЯ ВИНЕСЕННЯ СУДОМ ПОЗИТИВНОГО РІШЕННЯ ПРО РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ НЕОБХІДНІ НАСТУПНІ ПІДСТАВИ:

- а)** встановлено, що подальше спільне життя подружжя і збереження родини неможливі, та це суперечить інтересам одного з подружжя і інтересам їх дітей;
- б)** заходи щодо примирення подружжя виявилися безрезультатними (якщо такі приймалися);
- в)** подружжя (один з них) наполягають на розірванні шлюбу.

Суд постановляє рішення про розірвання шлюбу, якщо судом буде встановлено, що заява про розірвання шлюбу відповідає дійсній волі дружини та чоловіка і що після розірвання шлюбу не будуть порушені їхні особисті та майнові права, а також права їхніх дітей.

Документом, що засвідчує факт розірвання шлюбу судом, є рішення суду про розірвання шлюбу. В такому випадку шлюб припиняється в день набрання чинності рішення суду про розірвання шлюбу.

На сьогодні спілка об'єднує 24 організації у 14 регіонах України

Мережа правового розвитку – це коаліція громадських організацій, які розвивають територіальні громади через надання безоплатної правової допомоги. Офіси Мережі – це передусім юристи та адвокати, які працюють для громадського блага у різних куточках України.

ЯК ЗВ'ЯЗАТИСЯ З НАМИ

Контакти офісу у Києві

ГС «МЕРЕЖА ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ»

02140, Україна, Київ, вул. Бориса Гмирі, б. 17, оф. 4

- +380 44 227 9773
- office@ldn.org.ua
- ldn.org.ua
- facebook.com/legalnetwork/
- twitter.com/LDN_UA
- goo.gl/c9gZ1R
- linkedin.com/company/11293233/

Контакти та графіки роботи всіх офісів Мережі

ldn.org.ua/office/

*Цей буклет носить рекомендаційний характер,
і вирішення окремих ситуацій потребує
консультації зі спеціалістом. Інформація є
актуальною на момент виходу буклетів 10.11.2017*

Це видання створене та надруковане за підтримки Міжнародного Фонду «Відродження». Виражені у виданні думки належать авторам і не обов'язково відображають погляди МФ «Відродження».